(Haandværkslære) eller „Geschäftskunde“ (Forretningslære). Det er det samme, man har gjort i Pigeskolen i *München*, hvor man har gjort „Haushaltungskunde“ til Centralfag.“

Den ser lidt broget ud, den Plan, der i Hjemstavnslæren er lagt for Leipzigs Drengeskole. Man veksler uden at blinke mellem helt forskellige Ting som „Menneskets Forhold til Gud“ (Pinseforberedelsen), „Naumanns Ølbryggeri“, „Boghandler Meyers Villa“ o. s. v. Alt kommer jo imidlertid an paa Maaden; Forf. betænker sig ikke paa at udtale som sin Overbevisning, at vi her har Mønsteret for Fremtidens Fortsættelsesskole. Vi skal i næste Artikel fremsætte nogle Antydninger af, hvorledes denne Slags Undervisning arter sig for Pigernes Vedkommende.

Kirstine Frederiksen.

Børnene.

Speras forslag.

I „Over Ævne“, anden del, siger

Credo:

Nu du, Spera!

Spera (undselig):

Ja, jeg vilde saa gjerne lære at tale. For saa vilde jeg forsøge at sige til kvinderne, at de skulde leve for noget, de ogsaa, og det lige fra skolen af. For exempel en eller flere sammen skulde sørge for en liden pige, som blev *deres*, skønner du.

Rakel:

Aa, du søde, lille mund, lad mig kysse dig! (gjør det). Bare at der er saadant til, som disse udsyn — det maa da være bud fra den evige fornyelse.

* * *

Snart fra et, snart fra et andet land faar man bud om, at noget, som gaar i retning af disse Speras ideer, praktiseres.

Da jeg saaledes fik høre om de sex svenske skolepigers jubilæum, maatte jeg huske paa Speras forslag.

6 smaa skolepiger i Stockholm danned i 1875 en liden Forening for at hjælpe fattige skolekammerater. De sydde og arbeided og fik mange interesseret. Foreningen voxed og udvided sig og yded hjælp paa forskjellige maader. Iaar feirer de 6 skolepigers forening sit jubilæum ved at lægge grundstenen til et barnehospital. I Kjøbenhavn skal der være en lignende forening,*) og i London har barns hjælpeforeninger for barn længe været i virksomhed.

Ogsaa herhjemme hører vi om smaa tilløb i samme retning, om de end ikke kommer til almenhedens kundskab.

Men der ligger nok mere i Speras og Rakels udsyn end dette. Det er ikke filantropi her og der, hvor beundringsværdig og god og rørende den end kan være — som bringer fornyelsen.

Det er *skolen* i sin hele almindelighed, mener „Over Ævne“s forfatter — og flere med ham — som skal være den store missionær. Den skal være som den frugtbare jordbund, hvor de menneskekjærlige tanker lægges som den gode sæd, og hvor menneskehedens *handlinger* skal spire frem og voxe, saa at de, naar tiden kommer, kan befrugte samfundet.

Den slegt, som fra barndommen af faar følelse for sine medmenneskers lidelser, og som i sine egne handlinger ser gjenspeilet sit ansvar for dem — vil, naar den voxer til, bringe fornyelsen. Ti det sociale spørgsmaal blir ikke løst, før det løses i menneskers sind. Alle Credos beundringsværdige opfindelser vil lidet nytte, saalænge menneskehjerterne er bundfrosne.

Engang jeg talte med Bjørnson om dette, spurgte jeg, om han ikke vilde fortælle lidt mere om Spera — i en artikel f. ex. Men Bjørnson mente, det var ikke veien, det behøvedes ikke, for naar først de rette personer stod færdig, saa maatte den ting komme gjennem dem ganske af sig selv.

Jeg tror heller ikke en saadan handlingens æra paa skolen paa nogen maade kan indvies uden gjennem de rette personer. Men man ser jo ogsaa de rette personer ofte famle længe, før de finder det rette greb, og man hører ofte, at smaa begivenheder eller ord og udtryk kan være som lysstraaler, der lar dem finde det.

Nu synes jeg Speras replik er som en liden elektrisk lampe. Men jeg vilde gjerne, der skulde komme en tilføielse. Jeg vilde Spera skulde sige til gutterne, at de skulde leve for noget de med, noget som der er godhed i, og ikke bare slagsmaal og fortærende kappestrid. Det er netop gutteskolerne, som trænger det. Eller lad os si, at pigeskoler og gutteskoler og fællesskoler trænger det lige meget.

Det er kjendt nok, at adskilligt, som arbeider med sigte paa et saadant maal, faar støtte paa skolerne — dyrebeskyttelse f. ex. — og der er vist ikke liden velgjørenhed igang. Men den fornyelsens aand, som skal gjennemstrømme det hele — den er det, der sukkes efter. Fra forældre, fra lærere, fra barn selv i al ubevidsthed — stiger sukket.

Men det er ogsaa en vældig opgave for de rette Personer. Man forstaar ved lidt omtanke, hvor højt begavet disse opdragere maa være — for barneskolen er intet farefrit experimentalfelt for menneskekjærlige ideer, en propaganda kan ofte skade mer end gavne.

I en ypperlig og interessant artikel om Jonas Lie's Niobe, af Mathilde Schjøtt, siges der: „De, hvis bløde hjerte og villige medfølelse er bleven lagt saa stærkt i beslag i barndommen kan ofte senere sørgelig forbause ved kulde og haardhed og ved at ville skyve fra sig det sørgelige. Det fine, bløde barnesind har ved for tidlig berøring med de livets barske vinde, som blæser paa de voxne, faaet sine hjerteblade frostbidte og sammenskrumpne.“ —

Her sigtes nærmest til barn, som for tidlig er taget op i de voxnes fortrolighed, men resonnementet er almengyldigt og raaber et varsko — mod hvad?

Mod et *over evne* ogsaa paa det rent menneskelige omraade. Ligesaavist som barn kan overanstrenges og reagere paa en eller anden vis ved religiøs paavirkning, ligesaavist kan de det ved etisk paavirkning, ved at deres sympatiske impulser misbruges o. l.

Her er altsaa fuldt op af farer og vanskeligheder. Derfor trænges de store etiske begavelser, de udvalgte ledere, de, som griber det rette og sætter spor, saa de andre kan følge og trods alle farer gjøre gavn og ikke skade.

Kanske har vi dem midt iblandt os, saa det bare er almenhedens blindhed, som ikke ser dem.

Ja, hvem ved?

Derfor er det vist ikke saa ilde at trykke paa knappen, saa Speras lampe kan kaste lyset udover.

Ihvertfald om det ingen haandgribelig nytte gjør — skade kan det ikke at lade haabets klare lysstraale skinne et øieblik.

G. K.
(Af Nylænde.)

*) Vi kender desværre ikke noget til en saadan. *Red.*

Fra Verdensudstillingen.

III.

Paris har skiftet Udseende. At den gamle Udstillingsbygning, der afvekslende tjente til Kunstudstilling og Kvægudstilling, er borte, vil ingen beklage. Man vil, naar til sin Tid de til foreløbig Brug opførte Paladser er nedrevne, faa en vid Udsigt fra den ny Udstillingsbygning over Alexanderbroen med dens Statuer og gyldne Heste til Invalidehotellets store forgyldte Kuppel; men Cour-la-Reine's (den gamle Kastanieallé langs Seinens) dejlige Træer er fældede, og det varer længe, inden de kan erstattes.

Den ny Bygning minder i enkelte Træk om den gamle. Den er paa en Maade en Pragtudgave af den, større og lysere. Begge Paladser er omgivne af pragtfulde Blomstergrupper, Samlinger af forskellige Træer osv.

Det lille Palads' Kuppel tegner sig smukt mod Himlen, men spiller ingen større Rolle, naar man sammenligner den med de andre store Kupler, der dominerer Paris, og som i Grunden hver for sig repræsenterer et Parti i det franske Folk: nemlig Akademiets, Invalidehotellets og endelig Montmartres, Republikken, Kejserdømmet og Kirken. Den sidste er mange en Torn i Øjet; den er jo bygget som Sonoffer for Frankrigs Synd af en stor Del af det franske Folk.

Begge Paladser skal blive staaende og bruges, det første til Udstillingsbygning, det andet til et Museum efter Verdensudstillingens Slutning.

I det sidste findes nu en stor historisk Udstilling af fransk Kunstindustri op til vore Dage. Meningen var først ogsaa at have en forhistorisk Udstilling, men det viste sig, at denne vilde tage for megen Plads. Der findes dog enkelte Spyd, Pile og Oldsager, saasom den gamle Merkur fra Autun . . Rejsende maa tage til St. Germain for at se de ældste Sager. Kirker, Samlinger og Slotte har sendt deres gamle Genstande udskaarne i Træ, Elfenben, deres Tapeter, Gobelins og Møbler.

Her findes enkelte Skrin fra Middelalderen, vore nuværende Møblers Stamfædre. Forbindelsesmidlerne var besværligere dengang — de maatte ofte transporteres paa Hesteryg. Belagte med Hynder tjente de til Senge, Bænke, satte paa Fødder eller Bukke til Skabe. Antoine af Lorraines Seng fra det trettende Aarhundrede viser dog, at man allerede da var mindre nøjsom. De mindre Skrin af Metal, der brugtes til Sølvtøj og Smykker, er tit ganske dejligt cicelerede, rene Kunstværker . . Nogle af disse Skrin er malede, holdte i stærke Farver, vistnok for at svare til de brogede Tapeter og Dragter. Senere blev de indlagte med Elfenben, Perlemoder og ædle Metaller. Særlig franske er disse Møbler ikke; Richelieu og senere Mazarin forskrev Hollændere og Italiænere til at arbejde for sig, og disse Møbler har ogsaa en international Karakter. De er tit monumentale. Kunstnere, især Arkitekter, gjorde Tegning til dem, og Snedkeren var tit Kunstner selv.

Vil man studere Møbler, kan man gøre det her paa første Haand. I Salen, der bærer Boules Navn, findes der pompøse. forgyldte Møbler fra Ludvig den fjortendes Dage, dejlige Lampetter, Tæpper og Tapeter, Kongens Symbol, Solen gaar tit igen. Møblerne bliver beskednere under Ludden femtende. Broncebeslag og Ornamenter spiller stor Rolle ogsaa paa de graa Marmorkaminer. Et Møbel uden Beslag forekommer En tilsidst fattigt. Øjet forvænnes af al den Pragt. Paa faa Undtagelser nær hører de fleste af disse Møbler hjemme paa Slottene. I Ludvig den femtendes Sal findes der flere mærkelige Ure. Det morsomste er et Ur, der forestiller et Orgel, omranket af Blomster af saksisk Porcellæn. Et Orkester af samme Materiale, bestaaende af Aber, der musicerer med stor Alvor, er anbragt ved Foden af det. Ludvig den 16des Møbler findes i Groult Salen. Marie Antoinettes kunstfærdigt forarbejdede Skab bærer tre andre Navne, berømte i Kunstindustriens Historie, Swertfeger, Degauly og Thomis. Det er overordentligt rigt smykket med Kameer og Perlemoders Indlægning. Efter al den Pragt er det en Hvile at se paa en Række Empiremøbler med deres lige Linier og antike Messingprydelser.

Men der er meget mere end Møbler;

Skolen paa Tjasnaïa Poliana.

Af

Grev Leo Tolstoï.

Oversat fra Fransk af *Helga Westergaard.*

III.

Jeg skylder Læseren en Forklaring. Naar jeg beskriver Skolen paa Tjasnaïa Poliana, mener jeg ikke at ville fremstille den som et Mønster til Efterligning; jeg vil blot vise den, som den er. Jeg tror, at slige Beskrivelser kan gøre deres Nytte. Hvis det lykkes mig paa de følgende Blade at skildre Skolens Udviklings Historie, vil det staa klart for Læseren, hvorledes dens virkelige Aand er bleven til, hvorfor jeg finder den god, hvorfor det vilde være mig ganske umuligt at forandre den, selv om jeg kunde ønske det.

Skolen har udviklet sig frit blot i Kraft af de Grundsætninger, der er udgaaet saavel fra Lærer som fra Elever. Trods al Lærerens Myndighed havde Eleven jo altid Ret til ikke at komme i Skole, og til, selv om han kom der, ikke at høre efter. Læreren havde Ret til slet ikke at beholde Eleven hos sig og Magt til med hele sin Indflydelse at indvirke saavel paa største Delen af Børnene som paa det Kammeratskab, der altid dannes iblandt dem. Jo mere Børnene gaar frem i at lære noget, jo mere udvides Undervisningen, og jo mere føles Nødvendigheden af en vis Orden. Som Følge deraf vil det i en Skole, der udvikles normalt og uden Voldsomhed, blive en Regel, at jo bedre oplærte Eleverne er, jo bedre er de i Stand til at underkaste sig denne Orden, jo mere vil de selv føle Trang til den, og jo lettere vil i den Henseende Lærerens Myndighed slaas fast.

I Skolen paa Tjasnaïa Poliana er denne Regel bestandig bleven bekræftet lige siden Skolens Grundlæggelse. I Begyndelsen var det umuligt at ordne hverken Timer eller Fag, Frikvarter eller Lektier; alt blandedes sammen, alle Forsøg paa nogen som helst Inddeling var forgæves. Nu er der i første Klasse Elever, som af sig selv forlanger at følge Timesedlen; de bliver ærgerlige, naar de bliver trukne bort fra deres Lektie, og de jager dem ud, som vil forstyrre dem.

Efter min Mening er denne ydre Uorden nyttig og uundværlig, saa besynderlig og byrdefuld den end kan være for Læreren. Jeg vil ofte nok komme tilbage til Fordelen ved denne Organisation; hvad dens Ulemper angaar, har jeg kun dette at sige:

For det første synes denne Uorden, eller frie Orden, os kun saa skrækkelig, fordi vi er vant til et helt andet System, i Følge hvilket vi selv er blevne opdragne.

For det andet er paa dette Punkt, som paa saa mange andre, Anvendelsen af Magt kun grundet paa en uoverlagt og uærbødig Fortolkning af den menneskelige Natur. Det synes, som om Uordenen breder sig og vokser fra Minut til Minut og tilsidst ingen Grænser kender; det synes, som om intet kan standse den uden Tvang, og dog er det nok at vente et Øjeblik, og man vil se denne Uorden (eller denne Iver) af sig selv lægge sig og frembringe en langt bedre og varigere Orden end den, som vi kan sætte i Stedet derfor.

Eleverne er Mennesker, undergivne de samme Fornødenheder som vi, saa smaa de end er, og tænkende Væsner ligesom vi selv. De vil alle lære noget, og derfor gaar de i Skole, og derfor kommer de uden Anstrengelse til den Slutning, at vil de lære noget, maa de underkaste sig visse Betingelser. De er ikke alene Mennesker;